# ÖRNEK DERS BİLGİ FORMU (*)

| | | |
|---|---|---|
| **DERSİN ADI** | **HUKUK DİLİ VE TERMİNOLOJİSİ** | |
| **DERSİN SINIFI** | **9. Sınıf** | |
| **DERSİN SÜRESİ** | **Haftalık 5 Ders Saati** | |
| **DERSİN AMACI** | Bu derste öğrenciye temel hukuk kuralları, devletin temel organları, yargı teşkilatı, yargı bilişim sistemleri, hukuk dili ve dilekçelere ilişkin uygulamaları yapma ile ilgili bilgi ve becerilerin kazandırılması amaçlanmaktadır. | |
| **DERSE AİT ALAN/ DAL BECERİSİ** | **Hukuk dili ve terminolojisini kullanma** | |
| **EĞİLİMLER** | E1.1. Merak<br>E3.2. Odaklanma<br>E2.1. Empati<br>E2.2. Sorumluluk<br>E3.10. Eleştirel Düşünme | |
| **PROGRAMLAR ARASI BİLEŞENLER** | **Sosyal-Duygusal Öğrenme Becerileri** | SDB2.1. İletişim<br>SDB2.2. İş Birliği<br>SDB2.3. Sosyal Farkındalık<br>SDB3.3. Sorumlu Karar Verme |
| | **Değerler** | D1. Adalet<br>D3. Çalışkanlık<br>D8. Mahremiyet<br>D16. Sorumluluk<br>D17. Tasarruf<br>D18. Temizlik |
| | **Okuryazarlık Becerileri** | OB1. Bilgi Okuryazarlığı<br>OB2. Dijital Okuryazarlık<br>OB4. Görsel Okuryazarlık<br>OB6. Vatandaşlık Okuryazarlığı |
| **DİSİPLİNLER ARASI İLİŞKİLER** | Hukuk, Sosyoloji, Psikoloji, Felsefe, Mantık, Tarih, Edebiyat | |
| **BECERİLER ARASI İLİŞKİLER** | KB2.3. Özetleme<br>KB2.5. Sınıflandırma<br>KB2.6. Bilgi Toplama<br>KB2.7. Karşılaştırma<br>KB2.17. Değerlendirme<br>KB3.3. Eleştirel Düşünme | |
| **ÖĞRENME ÇIKTILARI** | Temel hukuk kurallarını değerlendirebilme<br>Devletin temel organlarını açıklayabilme<br>Yargı teşkilatının işleyişine ilişkin uygulamaları kullanabilme<br>Dilekçe yazımında hukuk dilini kullanabilme | |

<table>
<tr><td>ÖĞRENME KANITLARI (Ölçme ve Değerlendirme)</td><td colspan="3">Bu derste; öğrencilerin uygulamaya yönelik çalışmaları değerlendirilirken gözlem formu, kontrol listesi, derecelendirme ölçeği, dereceli puanlama anahtarı gibi ölçme araçlarından uygun olanlar seçilerek kullanılabilir.<br><br>Bağlam temelli sorularla öğrencilere farklı yaptırım türleri (adli, idari ceza) ile ilgili derste öğrendikleri bilgileri gerçek yaşam durumlarında nerede ve nasıl kullanacakları gösterilerek kavramlar arasında ilişki kurmaları sağlanabilir.<br><br>Kuvvetler ayrılığı ilkesi ve devletin temel organlarının (yasama, yürütme, yargı) görev ve yetkileri ile ilgili bağlam temelli sorular ve temel hukuk kurallarının pekiştirilmesinde yapılandırılmış grid kullanılabilir.<br><br>Öğrencilere farklı hukuki durumlara (dava, şikâyet, itiraz vb.) uygun dilekçeler hazırlama uygulamaları yaptırılabilir. Yapılan uygulamalar dereceli puanlama anahtarı kullanılarak değerlendirilebilir. Öz değerlendirme formu ile öğrencilerin kendi yazılarını gözden geçirmeleri sağlanabilir.<br><br>Öğrencilerden; yasama, yürütme ve yargı organlarının görev ve yetkilerini araştırarak karşılaştırmalı olarak analiz eden bir tablo veya bilgi görseli hazırlamalarına yönelik çalışma istenebilir. Dereceli puanlama anahtarı ile değerlendirilebilir. Öğrencilerin hatalarını tespit edip geliştirmeleri için öz değerlendirme formları kullanılarak bireysel gelişimlerini takip etmeleri sağlanabilir. Çalışma sonunda elde edilen sonuçların benzerlik veya farklılıklarının nedenleri üzerinde sınıf içi tartışma yapılabilir. Gruplar hâlinde yapılan sınıf içi tartışma etkinlikleri; öz, akran veya grup değerlendirme formları ile değerlendirilebilir.</td></tr>
<tr><td rowspan="2">ÖĞRENME-ÖĞRETME YAŞANTILARI</td><td>Temel Kabuller<br><br>Öğrencilerin kuvvetler ayrılığının önemine ilişkin temel bilgiye sahip olduğu kabul edilir. Ayrıca öğrencilerin temel toplumsal kurallara (din, ahlak, görgü, hukuk) ilişkin ön bilgilere sahip olduğu varsayılır.</td><td>Ön Değerlendirme Süreci<br><br>Devletin tüm yetkilerinin (karar alma, uygulama ve cezalandırma) tek bir kişinin elinde olmasının ne gibi sakıncaları olacağına ilişkin bağlam temelli soru veya açık uçlu sorular kullanılabilir.<br><br>Öğrencilere günlük hayatta karşılaşabilecekleri toplumsal kurallara (din, ahlak, görgü, hukuk) ilişkin bağlam temelli sorular kullanılabilir.</td><td>Köprü Kurma<br><br>Öğrencilere günlük hayatta karşılaştıkları olaylardan; trafik kuralları, alışveriş sözleşmeleri, okul kuralları, sınıf geçmek için gerekli olan şartlar gibi hukuk kurallarının hayata yansımalarına ilişkin durumlar örnek olarak verilebilir. Hukuk kurallarının ihlali durumunda ortaya çıkan toplumsal sonuçlar (barış, güvenlik, eşitlik, özgürlük gibi hukukun işlevleri) ya da bireysel hakların korunması gibi konularda senaryolar sunularak öğrencilerin kendi deneyimleri ve gözlemleri üzerinden tartışmaları, örnek olaya ilişkin dilekçe hazırlamaları ve yorum yapmaları teşvik edilebilir.<br><br>Öğrencilere daha önce öğrendikleri hukuk, adalet vb. kavramlar hatırlatılarak yeni konularla ilişkilendirmeleri sağlanabilir.</td></tr>
</table>

## Öğrenme Öğretme Uygulamaları

**Temel Hukuk Kuralları:** Bu öğrenme birimi işlenirken öğrencilere, toplumsal düzenin sağlanmasında hukukun önemi ile diğer düzen kurallarının (din, ahlak, görgü) farkları açıklanarak temel özelliklerini belirlemeleri sağlanır **(E3.2)**. Toplumsal düzen kuralları bağlamında hukukun işlevlerinden barış, güvenlik, eşitlik gibi kavramları açıklamaları istenir. Öğrencilerden, toplumsal düzenin sağlanmasında hukuk kurallarının önemi ile diğer düzen kurallarının (din, ahlak, görgü kuralları) farklarını adalet üzerinden açıklayan karşılaştırmalı bir sunum veya kavram haritası hazırlamaları istenebilir **(KB2.7, D1.1, OB1, SDB2.1, KB3.3)**. Hazırlanan çalışmalar, dereceli puanlama anahtarı ile değerlendirilebilir. Sunumlar ve sınıf içi tartışmalar akran ve grup değerlendirme formlarıyla değerlendirilebilir **(E3.10)**. Hukuk kurallarının çeşitlerini ve özelliklerini içeren bilgi görseli (infografik) sunulur. Sunulan bilgi görseli üzerinden bağlam temelli sorularla hukuk kurallarının çeşitlerinin açıklanması ve özetlenmesi sağlanır **(KB2.3)** Hukukun kaynakları açıklanır. Hukukun kaynakları ifade edilirken kavram öğretim materyallerinden yararlanılabilir. Öğrenciler ulaştıkları bilgilerden yola çıkarak hukuk kurallarının çeşitlerini, hukukun kaynaklarını ve temel özelliklerini değerlendirmeye yönelik hazırlanan çalışma yaprağını doldurur **(KB2.17)**. Öğrencilerin kişi ve hak kavramına ilişkin ön bilgilerini harekete geçirmek ve merak uyandırmak için giriş çıkış kartları veya merak uyandırıcı örnekler sunulur **(E1.1)**. Öğrencilerin kişi ve hak kavramını açıklamaları sağlanır. Kişi türleri, kişinin ehliyeti konusunda bilgi görseli sunulur. Sunulan bilgi görselinden hareketle öğrencilerin kavramları açıklamaları sağlanır. Hak kavramı, hakların sınıflandırılması, hakların kazanılması ve korunması konusunda bilgi görselleri sunulur **(SDB2.3)**. Bilgi görselleri üzerinden bağlam temelli sorularla öğrencilerin kavrama ilişkin açıklamada bulunmaları sağlanır **(KB2.3)**. İnsan haklarını çağrıştıran görseller verilip öğrencilerin insan hakları kavramı ve temel özelliklerini açıklamaları istenir. Grup çalışması yoluyla öğrencilerin verilen farklı kaynaklar üzerinden insan haklarının ülkemizde ve dünyada gelişimini ve bu gelişimin sağladığı faydaları incelemeleri sağlanır **(SDB2.2)**. Gruplar; insan haklarının tarihsel gelişimi içerisinde, insan haklarının korunmasına yönelik ulusal ve uluslararası önlemleri ve kurumları dijital bilgi görseli üzerinde gösterir. İnsan haklarının korunması bağlamında demokrasi ve anayasa kavramı açıklanır. Bunun için frayer (kavram analizi şeması) kullanılabilir. Ülkemizde 1982 Anayasasının temel ilkeleri, anayasal temel hak ve özgürlükler; sosyal, ekonomik ve siyasal haklar ile hakların sınırlandırılması bilgi görselleri üzerinden sunulur. Öğrencilerden ulaştıkları bilgilerden yola çıkarak insan hakları ve demokrasideki temel ilkeleri anlatan bilgilendirici posterler veya bilgi görselleri hazırlatılması sağlanır **(D3.3, D16.3, OB4, KB2.6, SDB2.1)**. Ortaya çıkan ürünler ve yapılan sunular kontrol listeleriyle değerlendirilebilir. Farklı yaptırım türlerini (ceza, tazminat, iptal vb.) açıklayan örnek olay senaryoları oluşturulabilir. Öğrencilerden bu senaryolar üzerinde hak ve koşullarını tartışmaları ve çözüm önerileri sunmaları istenebilir. Yapılan çalışma ve tartışmalar akran ve öz değerlendirme formlarıyla değerlendirilebilir **(KB3.3, D1.1, D1.2, SDB3.3)**. Öğrencilerden ulaştıkları bilgilerden yola çıkarak yaptırım türlerine ilişkin grup çalışması olarak sunum hazırlamaları ve sunumu paylaşmaları istenir **(SDB2.1)**. Yapılan sunum dereceli puanlama anahtarı ile değerlendirilebilir.

**Devletin Temel Organları:** Bu öğrenme birimi işlenirken devletin temel organlarına ilişkin kavram haritası verilip öğrencilerin incelemesi sağlanır **(E1.1, KB2.5)**. Öğrencilerin yasama, yürütme ve yargı kavramlarına ilişkin ön bilgilerini ortaya koymaları ve bu organların temel işlevlerine yönelik düşüncelerini ifade etmeleri istenir. Bu aşamada zihin haritası tekniğinden yararlanılabilir. Öğrencilerin devletin temel organlarından yasama organına ilişkin verilen bilgiler doğrultusunda TBMM üyelerinin seçilmesini, TBMM'nin iç yapısı ve çalışma düzenini, TBMM'nin görev ve yetkilerini, Türkiye Büyük Millet Meclisi bilgi edinme ve denetim yollarını açıklamaları sağlanır. Öğrenme sürecini desteklemek için bağlam temelli sorular kullanılabilir. Öğrencilerin edindikleri bilgileri dijital materyallerde kullanarak afişle sunmaları istenebilir **(OB2, KB2.3)**. Öğrencilerin açıklamalarını desteklemek için bilgi görselleri verilebilir. Öğrencilerin açıklamaları sonrasında TBMM seçim simülasyonu (benzetim) etkinliği yapılır. Yapılan seçim simülasyonu akran değerlendirme formu ile değerlendirilebilir **(SDB2.2, E2.2, D3.4)**. Öğrencilerin, devletin temel organlarından yürütme organına ilişkin verilen kavramları; öğretim materyalleri, bilgi görselleri ve kaynaklardaki bilgiler doğrultusunda açıklamaları sağlanır. Bu kapsamda Cumhurbaşkanı ve cumhurbaşkanlığı seçimi, görev ve yetkileri, cezai sorumlulukları, yardımcıları ve bakanlar, cumhurbaşkanlığı politika kurulları ve ofisler, cumhurbaşkanlığı kararnameleri, Millî Güvenlik Kurulu ve olağanüstü hâl yönetimi, Devlet Denetleme Kuruluna ilişkin açıklamalar yapılır **(KB2.6)**. Öğrenme sürecini desteklemek için bağlam temelli sorular kullanılabilir. Öğrencilerin edindikleri bilgilerden hareketle yürütme organını tanıtıcı broşür hazırlamaları sağlanır. Öğrencilerin devletin temel organlarından yargı organına ilişkin verilen kavram öğretim materyalleri, bilgi görselleri ve kaynaklardaki bilgiler doğrultusunda yargı organı, yargı organının bağımsızlığı, hâkimlik savcılık teminatı, duruşmaların açık ve gerekçeli olmasını açıklamaları sağlanır. Öğrencilerin açıklamalarının değerlendirilmesi için yargı organının işleyişine ilişkin bağlam temelli sorular sorulabilir. Öğrencilerden grup çalışması yoluyla yasama, yürütme ve yargı organlarının görev ve yetkilerini karşılaştırmalı olarak gösteren bilgi görseli hazırlamalarına yönelik çalışma istenebilir. Bilgi görseli, analitik dereceli puanlama anahtarı ile değerlendirilebilir **(OB1, KB2.5, KB2.7)**.

**Yargı Teşkilatının İşleyişi:** Bu öğrenme birimi işlenirken yargı teşkilatının hiyerarşisi ve işleyişi kavram haritası veya organizasyon şeması üzerinden gösterilir. Türk yargı sisteminin genel ayrımları (ilk derece mahkemeleri, ara derece mahkemeleri, üst derece mahkemeleri ile adli yargı, idari yargı, anayasa yargısı, uyuşmazlık yargısı) ve özellikleri ayrı ayrı açıklanır. Yargı teşkilatında yüksek mahkemelerden olmayıp hesap yargısı içinde yer alan Sayıştay açıklanır. HSK'ye ilişkin bilgi görseli sunulur. UYAP'ın altyapısı, UYAP Vatandaş Portalı'nda gizliliğe riayet edilerek örnek çalışmalar gösterilir. Ayrıca, UYAP sistemiyle kâğıt ve enerji israfının önüne geçilmesi gibi çevresel faydalar vurgulanır. Öğrencilerden, çalışma olarak Türkiye'deki yargı teşkilatının yapısını ve işleyişini açıklayan bir rapor hazırlamaları ve UYAP sistemini kullanarak örnek bir dava dosyasını incelemeleri istenebilir. Yapılan çalışma dereceli puanlama anahtarı kullanılarak değerlendirilebilir. Akran ve öz değerlendirme formlarıyla desteklenebilir **(OB1, OB2, D3.3, D.17.2)**. UYAP Uzaktan Eğitim ortamında UYAP eğitim uygulaması kullanılarak hukuki süreçlere ilişkin sanal simülasyonlar yaptırılabilir **(OB4, OB6)**. Öğrenciler, UYAP Vatandaş Portalı'nda gizliliğe riayet ederek örnek çalışmalar gerçekleştirebilir **(OB6, OB2, D8.2, E2.2)** . Gruplar hâlinde yargı bilişim sistemlerinin önemi, işleyişi ve sağladığı faydaları (örneğin kâğıt ve enerji israfının önüne geçilmesi) anlatan sunumlar veya değişik görseller hazırlatılabilir. Ortaya çıkan ürünler ve yapılan sunular kontrol listeleriyle değerlendirilebilir **(D18.3, SDB2.2, SDB2.1)**.

| | |
|---|---|
| | **Hukuk Dili:** Bu öğrenme birimi işlenirken günlük dil, konuşma dili, yazı dili ve hukuk dili arasındaki farklılıklar örnek metinler üzerinden T tablosu veya karşılaştırma tablosu hazırlatılarak açıklanır. Hukuk dilinin tarihsel gelişimi örnek metinler veya bilgi görselleri üzerinden açıklanır. İhbarname, ihtarname, beyanname, taahhütname, tahkikat, bilirkişi, şahit vb. kavramlar kavram öğretim materyali verilerek açıklanır. Bu belgelerin yazımında dikkat edilmesi gerekenler uygulamalı olarak açıklanır. Günlük dil ve hukuk dili arasındaki farklılıkları gösteren çalışmalar verilerek hukuk dilinin neden özel bir dil olduğu tartışılır. Örnek metinler üzerinden karşılaştırma tablosu hazırlanması istenebilir **(KB2.5, OB1, D16.3)**. Dilekçe hakkı kanunu ve bilgi edinme hakkı kanunu açıklanır. Adli dilekçe türlerinden dava, şikâyet, itiraz ve ihtiyati tedbir dilekçelerine ilişkin ayrı ayrı örnekler verilir ve usulüne uygun hazırlama becerileri geliştirilir. Hukuki terminoloji (ihbarname, ihtarname, bilirkişi vb.) kavramsal olarak açıklanır. Ders içeriğindeki ihbarname, ihtarname, beyanname, taahhütname, tahkikat, bilirkişi, şahit gibi hukuki terimlerin anlamlarını ve çağrışımlarını içeren bir anlamsal çağrışım haritası hazırlatılabilir **(OB1, OB4, KB2.6, E2.2)**. Öğrencilerin hak ve özgürlüklerini bilip gizliliğe dikkat ederek farklı hukuki durumlara (adli dilekçe türlerinden dava dilekçeleri, şikâyet dilekçeleri, itiraz dilekçeleri, davaya cevap dilekçeleri) uygun dilekçeler hazırlama uygulamaları yaptırılır **(D1.1, D8.2)**. Yapılan uygulamalar uygun ölçütlerden oluşan dereceli puanlama anahtarı kullanılarak değerlendirilebilir. |

| | | |
|---|---|---|
| **ÖĞRENME ÖĞRETME ORTAM VE DONANIMI** | **Ortam:** UYAP Uzaktan Eğitim Laboratuvarı, Sınıf<br>**Donanım:** Etkileşimli tahta/projeksiyon, bilgisayar, UYAP eğitim uygulaması. | |
| **ÖĞRENME BİRİMİ / MODÜL VE SÜRE TABLOSU** | **ÖĞRENME BİRİMİ/MODÜL** | **ÖĞRENME BİRİMİ / MODÜL SÜRESİ** |
| | Temel Hukuk Kuralları | 120/80 |
| | Devletin Temel Organları | 40/35 |
| | Yargı Teşkilatının İşleyişi | 40/35 |
| | Hukuk Dili | 40/30 |
| | **TOPLAM** | **240/180** |

| ÖĞRENME BİRİMİ/ MODÜL | ÖĞRENME ÇIKTISI GRUBU VE AÇIKLAMALARI | | İÇERİK ÇERÇEVESİ |
|---|---|---|---|
| **Temel Hukuk Kuralları** | **Temel hukuk kurallarını değerlendirebilme** | **Toplumsal düzen kurallarını özelliklerine göre sınıflandırır.**<br>Toplumsal hayatın huzurlu, kargaşasız, güvenli bir şekilde devam edebilmesi için kuralların önemi açıklanır.<br>Toplumsal düzen kurallarından din kuralları, ahlak kuralları, görgü kuralları ve hukuk kurallarının özellikleri sıralanır.<br>Hukukun işlevlerinden barış, güvenlik, eşitlik ve özgürlük kavramları açıklanır.<br>Hukuk devletinin şartları sıralanır.<br><br>**Hukuk kurallarının çeşitlerini açıklar.**<br>Pozitif hukuk, mevzu hukuk, tabii hukuk ve tarihî hukuk kavramları tanımlanır.<br>Hukuk kurallarının nitelikleri, özellikleri ve amaçları belirtilir.<br>Hukuk kurallarının çeşitlerinden emredici, tamamlayıcı, yorumlayıcı, tanımlayıcı, yetki verici ve ilga edici hukuk kuralları açıklanır.<br>**Hukukun kaynaklarını açıklar.**<br>Hukukun asli ve tali kaynakları açıklanır.<br>Asli kaynaklardan yazılı hukuk kuralları açıklanır ve normlar hiyerarşisi sıralanır.<br>Yazısız kaynaklar açıklanır.<br>Tali kaynaklardan yargı kararları ve bilimsel görüşler açıklanır.<br>Hukuk boşluğu türleri açıklanıp boşlukların nasıl giderildiği tanımlanır.<br>Hukukun dalları açıklanır.<br>**Kişi türlerini ve hak türlerini açıklar.**<br>Kişi türlerinden gerçek kişiliğin başlangıcı ve sona ermesi açıklanır.<br>Kişi türlerinden tüzel kişiliğin başlangıcı, sona ermesi ve tüzel kişilik türleri açıklanır.<br>Kişilerin ehliyetlerinden hak ve fiil ehliyeti karşılaştırılır.<br>Fiil ehliyetinin şartları ve ayırt etme gücünü ortadan kaldıran hâller açıklanır.<br>Hak kavramı açıklanır. Haklar sınıflandırılır.<br>Hakların korunması ve dava hakkı açıklanır.<br>Hakların kazanılması açıklanır.<br>Dava çeşitleri açıklanır. | **Toplumsal Düzen Kuralları**<br>**Hukuk Kurallarının Çeşitleri**<br>**Hukukun Kaynakları**<br>**Kişi ve Hak Kavramı**<br>**İnsan Hakları ve Demokrasi**<br>**Yaptırım Türleri** |

| | | | |
|---|---|---|---|
| | | **İnsan hakları ve demokraside bulunması gereken temel ilkeleri değerlendirir.**<br>İnsan hakları kavramı ve temel özellikleri açıklanır.<br>İnsan haklarının tarihsel gelişimi, ülkemiz ve dünyadaki ilerleyişi değerlendirilir.<br>İnsan haklarının korunmasına yönelik ulusal ve uluslararası önlemler ve kurumlar sıralanır.<br>Demokrasi ve anayasa kavramı açıklanır.<br>Türk anayasal gelişim süreci açıklanır.<br>Anayasal ödevler sıralanır.<br>1982 Anayasası'nın temel ilkeleri listelenir.<br>Anayasal temel hak ve özgürlükler açıklanır.<br>Sosyal ve ekonomik haklar sıralanır.<br>Siyasal haklar sıralanır.<br>Kişinin hak ve ödevleri sıralanır.<br>Temel hak ve hürriyetlerin sınırlandırılması tanımlanır.<br>Dijitalleşen dünyada insan haklarına eklenebilecek ilkeler değerlendirilir.<br>**Yaptırım türlerini sınıflandırır.**<br>Suç ve ceza kavramı açıklanır.<br>Maddi ve manevi yaptırım kavramı açıklanır ve yaptırımların temel işlevleri sıralanır.<br>Yaptırım türleri açıklanır.<br>Adli ve idari ceza ayrımı yapılır, adli cezanın türleri sıralanır.<br>Suça maruz kalındığında izlenecek şikâyet süreci açıklanır.<br>Kamu davası açılması ve savcılık aşaması açıklanır. | |

| | | | |
|---|---|---|---|
| **Devletin Temel Organları** | **Devletin temel organlarını açıklayabilme** | **Yasama organını ve görevlerini açıklar.**<br>Kuvvetler ayrılığı açıklanır.<br>Ülkemizin devlet idaresi açıklanır.<br>Devletin temel organları açıklanır.<br>Yasama organı ve özellikleri açıklanır.<br>TBMM üyelerinin seçilmesi ve seçim süreci açıklanır.<br>TBMM'nin iç yapısı ve çalışma düzeni anlatılır.<br>TBMM'nin görev ve yetkileri sıralanır.<br>TBMM bilgi edinme ve denetim yolları açıklanır.<br>**Yürütme organını ve görevlerini açıklar.**<br>1982 Anayasası çerçevesinde yürütme kavramı tanımlanır.<br>Yürütme organı açıklanır.<br>Cumhurbaşkanı seçme ve seçilmesine ilişkin anayasa hükümleri açıklanır.<br>Cumhurbaşkanının görev ve yetkileri sıralanır.<br>Cumhurbaşkanının cezai sorumlulukları açıklanır.<br>Cumhurbaşkanı yardımcıları ve bakanları açıklanır.<br>Cumhurbaşkanlığı kararnameleri açıklanır.<br>Cumhurbaşkanlığına bağlı kurul, kuruluş ve komisyonlar anlatılır.<br>Olağanüstü hâl yönetimi anlatılır. MGK hakkında bilgi verilir.<br>**Yargı organını ve görevlerini açıklar.**<br>Yargı organları açıklanır.<br>Yargının bağımsızlığı ve hâkimlik ve savcılık mesleği hakkında açıklama yapılır.<br>Duruşmaların açık ve gerekçeli olması açıklanır. | **Yasama Organı ve Görevleri**<br>**Yürütme Organı ve Görevleri**<br>**Yargı Organı ve Görevleri** |

| | | | |
|---|---|---|---|
| **Yargı Teşkilatının İşleyişi** | **Yargı teşkilatının işleyişine ilişkin uygulamaları kullanabilme** | **Yargı teşkilatını sınıflandırır.**<br>Türk yargı sisteminin genel özellikleri açıklanır.<br>Çekişmeli, çekişmesiz yargı kavramı tanımlanır.<br>Türk yargı sisteminin genel ayrımları (ilk derece mahkemeleri, ara derece mahkemeleri, üst derece mahkemeleri ile adli yargı, idari yargı, anayasa yargısı, uyuşmazlık yargısı) açıklanır.<br>İlk derece mahkemelerinin genel özellikleri açıklanır.<br>İlk derece mahkemelerinin adli ve idari yargı kısmı açıklanır.<br>İstinaf mahkemelerinin genel özellikleri sıralanır.<br>Bölge adliye mahkemesi açıklanır.<br>Bölge idare mahkemesi açıklanır.<br>Yüksek mahkemeler açıklanır.<br>Yüksek mahkemelerin genel özellikleri sıralanır.<br>Anayasa mahkemesinin genel özellikleri sıralanır.<br>Anayasa mahkemesinin üye seçimi, görev ve yetkileri açıklanır.<br>Yargıtay'ın genel özellikleri sıralanır.<br>Yargıtay'ın üye seçimi, görev ve yetkileri açıklanır.<br>Danıştay'ın genel özellikleri sıralanır.<br>Danıştay'ın üye seçimi, görev ve yetkileri açıklanır.<br>Uyuşmazlık mahkemesi açıklanır.<br>Uyuşmazlık mahkemesinin üye seçimi, görev ve yetkileri açıklanır.<br>Yüksek mahkemelerden olmayıp hesap yargısı içinde yer alan Sayıştay açıklanır.<br>HSK üyelerinin seçilmesi ve göreve gelmesi açıklanır.<br>HSK'nin görev ve yetkileri açıklanır.<br>Adalet Bakanlığının genel yapısı açıklanır.<br>Bakanlığın teşkilatlanması açıklanır.<br>**Yargı bilişim sistemlerini kullanır.**<br>UYAP'ın tarihçesi açıklanır.<br>UYAP'ın kuruluş amacı, başarıları ve aldığı ödüller açıklanır.<br>UYAP'ın alt yapısı ve elektronik imza açıklanır.<br>UYAP'ın yararları sıralanır. Vatandaş portalı açıklanır.<br>Vatandaş portalında yapılabilecek işlemler açıklanır.<br>Avukat portalı açıklanır.<br>Avukat portalında yapılabilecek işlemlere örnekler verilir.<br>Uzaktan eğitim portalı açıklanır.<br>Uzaktan eğitim portalından örnek eğitim yapılır.<br>UYAP doküman editörü açıklanır. UYAP doküman editörü kullanılır. | **Yargı Teşkilatı**<br>**Yargı Bilişim Sistemleri** |

| | | | |
|---|---|---|---|
| **Hukuk Dili** | **Dilekçe yazımında hukuk dilini kullanabilme** | **Hukuk dili ve hukuk dilinin tarihsel gelişimini açıklar.**<br>Konuşma dili, yazı dili ayrı ayrı açıklanır.<br>Günlük dil ve konuşma dili örneklerle açıklanır.<br>Hukuk dili kavramsal olarak açıklanır.<br>Hukuk dilinin tarihsel gelişimi örneklerle açıklanır.<br>Uygur hukuk belgeleri incelenir.<br>Cumhuriyet dönemi öncesi hukuk dili ve belgeleri incelenir.<br>Cumhuriyet dönemi hukuk dili ve belgeleri incelenir.<br>Hukuk dili konusu içerisinde ihbarname, ihtarname, beyanname, taahhütname, tahkikat, bilirkişi, şahit vb. kavramlar açıklanır.<br>**Dilekçe yazar.**<br>Dilekçe hakkı açıklanır.<br>Dilekçe türleri açıklanır.<br>Genel (adi) dilekçeler açıklanır.<br>Genel dilekçe yazdırılır.<br><br>Adli dilekçe türleri (hukuk yargılamasına ilişkin dilekçeler, ceza yargılamasına ilişkin dilekçeler, idari yargıya ilişkin dilekçeler, istinaf kanun yoluna ilişkin dilekçeler, temyiz kanun yoluna ilişkin dilekçe örnekleri verilip öğrencilerin dilekçe hazırlanması istenir.<br><br>Adli dilekçe türlerinden dava dilekçeleri, şikâyet dilekçeleri, itiraz dilekçeleri, davaya cevap dilekçeleri, ihtiyati tedbir dilekçelerine ilişkin ayrı ayrı örnekler verilip öğrencilerin dilekçe hazırlaması istenir. | **Hukuk Dili ve Hukuk Dilinin Tarihsel Gelişimi**<br>**Dilekçe Yazımı** |

## UYGULAMA FAALİYETLERİ / TEMRİNLER

Uygulama faaliyeti/temrinler; uygun olarak okulun fiziki kapasitesi ve donatımı, öğrenci sayısı göz önünde bulundurularak en fazla uygulama faaliyeti/temrini yaptıracak şekilde meslek alan zümre öğretmenler kurulu tarafından seçilir. Meslek alan zümre öğretmenleri tarafından aşağıda yer alan temrinlerden farklı temrinlerin uygulanmasına karar verilebilir.

Uygulama sürecinde ilişkili bileşenler sütununda yer alan değer, eğilim, sosyal duygusal öğrenme becerileri, okuryazarlık becerileri öğrenme çıkıtları ve içerik ile ilişkilendirilerek öğrencilere kazandırılmalıdır.

İlişkili bileşenlere ait açıklama ve süreç bileşenlerine Türkiye Yüzyılı Maarif Modeli Öğretim Programları Ortak Metni'nde yer alan tablolardan ulaşılabilir.

| ÖĞRENME BİRİMİ / MODÜL | UYGULAMA FAALİYETLERİ / TEMRİNLER | İLİŞKİLİ BİLEŞENLER |
|---|---|---|
| **Temel Hukuk Kuralları** | Toplumsal düzen kuralları şeması oluşturmak<br>İnsan hakları ve demokrasi hakkında bilgi görseli hazırlamak<br>Yaptırım türleri senaryo analizi yapmak | D1.1. Hak ve Özgürlüklerini Bilmek ve Korumak<br>D1.2. Hakkaniyetli Davranmak<br>D3.3. Araştırmacı ve Sorgulayıcı Olmak<br>D16.2. Topluma Karşı Görevlerini Yerine Getirmek<br>D16.3. Görev Bilincine Sahip Olmak<br>OB1. Bilgi Okuryazarlığı<br>OB4. Görsel Okuryazarlık<br>OB2. Dijital Okuryazarlık<br>KB2.3. Özetleme<br>KB2.6. Bilgi Toplama<br>KB2.7. Karşılaştırma<br>KB2.17. Değerlendirme<br>KB3.3. Eleştirel Düşünme<br>SDB2.1. İletişim<br>SDB2.2. İş Birliği<br>SDB2.3. Sosyal Farkındalık<br>SDB3.3. Sorumlu Karar Verme<br>E1.1. Merak<br>E3.2. Odaklanma<br>E3.10. Eleştirel Düşünme |

| | | |
|---|---|---|
| **Devletin Temel Organları** | Devletin temel organları bilgi görseli hazırlamak TBMM seçim simülasyonu yapmak | D3.4. Çalışmalarda aktif rol almak<br>OB1. Bilgi Okuryazarlığı<br>OB2. Dijital Okuryazarlık<br>KB2.3. Özetleme<br>KB2.5. Sınıflandırma<br>KB2.6. Bilgi Toplama<br>KB2.7. Karşılaştırma<br>SDB2.2.İşbirliği<br>E1.1. Merak<br>E2.2. Sorumluluk |
| **Yargı Teşkilatının İşleyişi** | Yargı teşkilatı kavram haritası hazırlamak UYAP modülleri uygulamalı kullanım demosu kullanmak<br>UYAP vatandaş ve avukat portalını kullanmak | D3.3. Araştırmacı ve Sorgulayıcı Olmak<br>D8.2. Kişisel Bilgilerin Gizliliğini Korumak<br>D17.2. İsraftan Kaçınmak<br>D18.3. Çevresel Temizliğe ve Sürdürülebilirliğe Önem Verme<br>OB1. Bilgi Okuryazarlığı<br>OB2. Dijital Okuryazarlık<br>OB4. Görsel Okuryazarlık<br>OB6. Vatandaşlık Okuryazarlığı<br>SDB2.1. İletişim<br>SDB2.2. İş Birliği<br>E2.2. Sorumluluk |
| **Hukuk Dili** | Hukuki terimler anlamsal çağrışım haritası hazırlamak<br>Bir senaryo üzerinden dava, şikâyet veya itiraz konularında genel ya da adli dilekçe hazırlamak | D1.1. Hak ve Özgürlüklerini Bilmek ve Korumak<br>D8.2. Kişisel Bilgilerin Gizliliğini Korumak<br>D16.3. Görev Bilincine Sahip Olmak<br>OB1. Bilgi Okuryazarlığı<br>OB4. Görsel Okuryazarlık<br>KB2.5. Sınıflandırma<br>KB2.6. Bilgi Toplama<br>E2.2. Sorumluluk |

## DERSİN UYGULANMASINA İLİŞKİN AÇIKLAMALAR

Öğrenciler yapacağı iş ve işlemler sırasında planlı olmaları konusunda bilgilendirilmelidir.

- Verilen görevleri tam ve zamanında yerine getirmeleri hususunda ortak hareket etmeleri ve iş birliği içerisinde çalışmalarının ve çalışmalarda aktif olarak rol almalarının önemi vurgulanmalıdır. Öğrenciler, görev ve sorumluluk almaları konusunda teşvik edilmelidir.
- Öğrencilerin gerçekleştirecekleri iş, işlemler ve görevleri ile ilgili gerekli bilgilendirme ve yönlendirmeler yapılmalıdır. Bunun için öğrencilerin çalışmalarını yaparken dikkat edecekleri hususlar, görev tanımları ve iş akış aşamaları bir yönerge şeklinde kendilerine işe başlamadan önce verilmelidir.
- Öğrencilerin görev paylaşımları yapılmalı bu hususta kendilerine bilgi verilmelidir. Yapılacak çalışmanın başlangıç ve bitiş tarihleri ile saatleri ve süresi önceden bildirilmelidir.
- Yapılacak çalışmanın işlem basamaklarını içeren bir plan, form hâlinde öğrencilere verilmelidir. Böylelikle daha planlı hareket edilmiş olası karışıklıkların ve hataların önüne geçilmiş, sürecin daha sağlıklı olarak ilerlemesi sağlanmış olacaktır.
- Çalışmaların yapılması sırasında atölye, sınıf ve okul ile iş sağlığı ve güvenliği mevzuatında yer alan kurallara ve kanunlara uygun hareket edilmesi gerektiği hususunda öğrencilere gerekli bilgi verilmelidir.
- Çalışmalar esnasında grup üyeleri arasında uyumlu çalışmanın önemi ve iş birliğinin gerekliliği hususunda bilgilendirme yapılmalıdır.
- Yapılacak olan çalışmalarda özellikle kişisel verilerin gizliliği ve kişilerin gizlilik alanına saygılı olunması fikri mülkiyet haklarını gözetmeleri gerektiği aksi takdirde ne gibi sonuçları olacağı konusunda bilgi verilmelidir.
- Yapılacak çalışmalarda kişisel ve toplumsal haklara saygılı, milli ve manevi değerleri gözetecek şekilde çevreye karşı duyarlı olmalarının önemi hususunda öğrenciler bilgilendirilmelidir.
- Dijital bilgiye ulaşma, dijital içerik oluşturma ve kullanmayı gerektirecek çalışmalarda, dijital mecralarda da belirli kuralların olduğu özellikle kanunlar tarafından sınırlandırılan ve yasaklanarak suç konusu oluşturan eylemlerin adli yaptırımlara yol açabileceği konusunda öğrenciler bilgilendirilmelidir.
- Sürecin her aşamasında, öğretmen öğrenciyi gözlemleyerek gerekli yönlendirmeleri gerçekleştirmelidir.
- Yapılan çalışmalar günlük hayatta karşılaşılabilecek durumları içermesi nedeniyle önem arz etmektedir. Bu konularda gerekli bilgilendirme yapılmalıdır.
- Vatandaşlık hak ve sorumluluklarını sorgulayan, kullanan; milli bilince sahip, sorumluluklarının farkında olan, kişisel ve toplumsal haklara saygılı, milli ve manevi değerleri gözeten, çevreye duyarlı bireyler olmaları konusunda öğrencilere gerekli bilgiler verilmelidir.
- Toplumsal düzen kurallarına ilişkin eleştirel bakış açısı kazandırmaya yönelik münazara etkinliği yaptırılmalıdır.
- Her öğrenciye, devletin yapısı ve yargı teşkilatının yapısını gösteren tablo, sınıf panosunda sergilenecek şekilde hazırlatılmalıdır.
- Millî ve manevi değerlerin benimsenmesi (devletin temel organları ve işleyişinin açıklanması), israfın önlenmesi (kâğıt, enerji tasarrufu), değer, tutum ve davranışları ön plana çıkaran etkinliklere yer verilmelidir.
- Öğrencilerden gruplar oluşturarak Yargı Bilişim Sistemi ile ilgili sunu ve değişik görseller hazırlattırılarak uygulama yaptırılmalıdır.
- Öğrencilerin uygulama çalışmalarını yapacağı atölyede; bilgisayar kullanımında dikkat edilecek hususlar, ergonomi kuralları tüm sınıfın göreceği bir yere asılmalı ve öğrencilere gerekli açıklamalar yapılmalıdır.
- UYAP Vatandaş Portalı'nda gizliliğe riayet edilerek örnek çalışmalar yaptırılır.
- UYAP uzaktan eğitim çalışması yaptırılırken İSG mevzuatına uygun duruş ve oturuş teknikleri konusunda açıklama yapılmalıdır.
- Dersin işlenişi sırasında; adalet, hak ve eşitlik kavramları, tarihî olay ve olguların gerçekleşmesinde rol almış şahsiyetlerin karakter özelliklerinin tanıtılması, milli ve manevi değerleri benimseme, israf, müsamaha vb. değer, tutum ve davranışları ön plana çıkaran etkinliklere yer verilmelidir. Bu etkinliklerde beyin fırtınası, grup tartışması, düz anlatım, soru cevap, örnek olay incelemesi, uygulama yaptırma vb. yöntem ve teknikler kullanılabilir.

## DERSİN UYGULANMASINA İLİŞKİN AÇIKLAMALAR

- Öğrencilerin araç ve gereci iş sağlığı ve güvenliği kurallarına uygun kullanmalarına yönelik açıklamalar yapılmalıdır.
- Zümre öğretmenler kurulu temrinlerden okulun fiziki şartlarına, atölye ve öğrenci sayılarına ve seviyelerine göre uygun olanları seçerek uygulayacaktır. Temrinler mutlaka tamamlanmalıdır.
- Bu derste öğrencilere yaptığı çalışmaları sınıf arkadaşlarına sunmasına fırsat verilerek iletişim becerilerinin gelişmesi sağlanmalıdır.
- Dersin öğrenme kazanımlarının pekiştirilmesi amacıyla birden fazla uygulama faaliyeti yapılmalıdır.
- Bu derste; adalet, hak ve eşitlik değer, tutum ve davranışları ön plana çıkaran etkinliklere yer verilmelidir.
- Ahilik kültürüne ilişkin değerler ile programlar arası bileşenler altındaki "Değerler" eşleştirilerek öğrenme ve öğretme faaliyetleri içinde öğreniye verilmelidir.

(*) Alanın diğer derslerine ait ders bilgi formları bu örneğe uygun hazırlanmıştır. Tüm ders bilgi formlarına Meslekî ve Teknik Eğitim Genel Müdürlüğünün ilgili internet sayfalarından ulaşılabilir.